

He aha ngā Tukunga Tāke o te Kaupapa Āwhina Whānau?

He aratohu tēnei hei whakaatu ki a koe ngā momo utu e āhei pea ana koe, ā, me pēhea te tono ki aua utu.

Ko ngā Tukunga Tāke o te Kaupapa Āwhina Whānau (Working for Families Tax Credits, WFFTC) he utu hei āwhina kia māmā ake māu te mahi me te whakatipu hoki i tētahi whānau. He utu mō ngā whānau whai tamariki whakawhirinaki 18 tau te pakeke iti iho rānei. He momo utu WFFTC rerekē, ā, ka māraurau pea koe ki tētahi, nui ake rānei, e ai ki tō āhuatanga whaiaro.

Ko wai mā ka āhei ki te WFFTC

Kia māraurau koe ki te WFFTC, me pēnei koe:

- me 16 ō tau neke atu rānei, ā, ko koe te tangata e kawea ana i ngā mahi tiaki i ngā tamariki o ia rā, ā,
- me nui ake i te whakaritenga taupua tō tiaki i ngā tamariki (hei taura, ehara i te tangata tiaki tamariki).

Ko ngā tamariki me:

- 18 ngā tau iti iho rānei, ā,
- kua e tūhāhā ā-pūtea.

Me mātua ū ki tētahi o ēnei whakaritenga kainoho:

- He kainoho koe nō Aotearoa me te noho pūmau i Aotearoa mō te 12 marama i te iti rawa i tētahi wā. Me kainoho tāke o Aotearoa anō koe mō te wā e kerēmehia ana e koe ngā utunga. Engari, kāore e āhei kia kerēmetia e koe, tō hoa rānei, he hoa hononga ā-whare, hononga ā-ture rānei te aweretanga kainoho tāke whakawhitinga.
- He kainoho tō tamaiti, ō tamariki i Aotearoa me te noho i konei mō te katoa o te wā e kerēmetia ana e koe ngā utunga WFFTC.

Ngā utu WFFTC

Tukunga tāke whānau

Kei te tuku tautoko ā-pūtea tēnei utu ki te nuinga o ngā whānau. E hāngai ana te nui o te utu ki tō āhuatanga whānau.

Whiwhinga tāke mahi

Mā ngā whānau whai mahi ngā whiwhinga tāke. Kāore koe i te āhei atu ki te whiwhinga tāke mahi mēnā kei te whiwhi koe i tētahi penihana nā runga i te whakamātauranga o ngā moni whiwhi, tahua tautoko ākongā rānei.

Mai i te 1 o Paengawhāwhā 2021, ka whiwhi tonu koe i ngā utunga whiwhinga tāke mahi mō te wā atu ki te rua wiki i te wā e whakatā ana i te mahi me te kore whiwhi utu. Hei taura, te neke ki mahi kē, te wehe i te mahi, ngā wā kāore i te utua, pērā i ngā hararei kura.

Mēnā ka tīmata kōrua ko tō hoa ki te whiwhi i tētahi penihana nā runga i te whakamātauranga o tō moni whiwhi, he tahua tautoko ākongā rānei, ka mutu ō utunga.

Mō ētahi atu mōhiohio haere ki ird.govt.nz/topics/working-for-families/types-of-working-for-families

He tukunga tāke mōkito mō te whānau

Kei te whakapiki te tukunga tāke mōkito mō te whānau i te whiwhinga pūtea o tō whānau ki tētahi rahinga pūtake whai muri mai i te tāke ia te wiki. Kia whakawhiwhia ai ki tēnei, me mahi tētahi matua neke atu rānei mō te utu ā-tau, te utu ā-haora rānei. Me mahi tētahi whānau me ngā mātua e rua i ngā haora e 30 i te itinga iho i te wiki i waenga i a rāua, ā, me mahi te matua takitahi i ngā haora 20 i te itinga iho i te wiki.

He tukunga tāke Tīmatanga Pai

Kei te āwhina te tukunga tāke Tīmatanga Pai i ngā whānau me ngā utu i ngā tau e toru tuatahi o tētahi tamaiti.

Kāore koe e āhei ana te whakawhiwhia ki te tukunga tāke Tīmatanga Pai i a koe e whakawhiwhia ana ki te utu tiaki pēpi mō taua tamaiti tonu. Ki te māraurau koe ki aua mea e rua, ka tīmata ō utu tukunga tāke Tīmatanga Pai whai muri mai i te otinga o ō moni utu tiaki pēpi.

Me pēnei te tono ki WFFTC

Mehemea ko tō whiwhinga pūtea matua ko tētahi penihana mai i Te Hiranga Tangata, ka whakawhiwhia noatia tō tukunga tāke mō te whānau mai i a rātou.

Ki te kore koe i te whiwhi penihana, ki te pīrangī rānei koe ki te utu i tō tukunga tāke mō te whānau, e āhei ana koe te tono tuihono ki tō kaute myIR, ka taea rānei e koe te waea mai ki a mātou ki 0800 227 773. Mane ki te Paraire 8 i te ata ki te 8 i te pō me te Hatarei 9 i te ata ki te 1 i te ahiahi ki te kore koe e whai āhei ana ki tā mātou ratonga tuihono.

Hei te rironga mai o tō tono, mā mātou e tatau ō utu ā-wiki, ā-rua wiki rānei me te tuku i tētahi Pānui whakamōhio ki a koe.

Kia mōhio: E āhei ana koe te tono ki te nama IRD o tō pēpi me te tukunga tāke Tīmatanga Pai ki te rēhita tuihono koe i te whānautanga o tō pēpi ki smartstart.services.govt.nz Ki te rēhita koe mō te tukunga tāke Tīmatanga Pai mā SmartStart me te pīrangī ki te whiwhi i ētahi atu utu WffTC, me mātua hōmai koe i ō taipitopito whiwhinga pūtea ki a mātou. E āhei ana koe ki te mahi pēnei ki myIR, mā te waea rānei ki a mātou ki 0800 227 773.

Ki te kōwhiri koe kia whakawhiwhia ki tō WffTC hei te mutunga o te tau, ka tuku mātou i tētahi reta ki a koe e whakatūturu ana i tō tono. Ka tatauria tō WffTC hei utu kotahi whai muri mai i te mutunga o te tau tāke.

Me pēhea te whakarite ka whiwhi koe i te rahinga tika

Mā ngā rerekētanga ki ngā āhuatanga o tō whānau e rerekē pea ō utu. He mea nui kia whakamōhio mai koe ki a mātou mēnā:

- ka kuhu mai, ka wehe atu rānei, tētahi tamaiti kei raro i tō tiakitanga
- ka rerekē te tatau, te momo rānei o tō whiwhinga pūtea ā-whānau (kei roto i tēnei te tīmata i te utu tiaki pēpi), me
- ka rerekē ngā taipitopito o tōu hoa.

He mea nui hoki kia whakamōhio mai koe ki a mātou mēnā ka nui ake ō haora tuwhene, ka riro rānei i a koe tētahi utu tāpiri.

E āhei ana koe te whakahou tuihono i ngā taipitopito o tō whānau ki myIR, mā te tuhi mai ki a mātou, te waea mai rānei ki 0800 227 773.

Ki te kore koe e whakamōhio mai ki a mātou hei te wā ka rerekē ō āhuatanga, ka iti iho pea te WffTC ka riro i a koe i tērā e māraurau ana koe, me whakahoki rānei koe i tētahi wāhanga o te utu.

Tēnā pea ka māraurau koe ki te āwhina kē atu

Te utu tiaki pēpi

E wātea ana te utu tiaki pēpi ki ngā mātua, ki ērā atu kaitiaki matua e māraurau ana (pērā i ngā mātua whāngai, ngā mātua Home for Life, me ngā mātua tūpuna) i a rātou ka whiwhi utu tiaki pēpi, ka mutu rānei te mahi hei tiaki i tā rātou piripoho, i tētahi tamaiti rānei e iti iho i te ono ngā tau, ā, kei a rātou te kawenga matua ināianei mō taua tamaiti.

Te āheitanga ki te utu tiaki pēpi

Ka utua tae atu ki...	mō tētahi piripoho...	mō tētahi tamaiti kua kuhu mai ki te tiakitanga o te kiritaki...
26 wiki	me te rā me whakawhānau, te rā i whānautia rānei ko te 1 Hōngongoi 2020, whai muri ake rānei	i te rā o 1 Hōngongoi 2020, whai muri ake rānei

Mēnā ka whānau tōmua mai tō pēpi (i mua i te wiki 37 o te hapūtanga) ka māraurau koe ki ētahi utu whānautanga tōmua anō. Ka whakakapi ēnei utu i te wā i waenganui i te rā whānau o tō pēpi tae atu ki te mutunga o te wiki 36. Whai muri mai i tērā ka tīmata tō āheitanga utu tiaki pēpi noa.

Hei ako i ētahi atu mōhiohio e pā ana ki te utu tiaki pēpi, tae atu ki te mōhiohio mō ngā utu whānautanga tōmua, haere ki employment.govt.nz/leave-and-holidays/parental-leave waea rānei ki Hīkina Whakatutuki ki 0800 209 020.

Mō ētahi atu mōhiohio

Hei tiro atu i ngā Tukunga Tāke o te Kaupapa Āwhina Whānau ka taea pea e koe te whiwhi, haere ki ird.govt.nz/working-for-families ka taea rānei e koe te waea mai ki a mātou ki 0800 227 773 Mane ki te Paraire 8 i te ata ki te 8 i te pō me te Hatarei 9 i te ata ki te 1 i te ahiahi.

Ina waea mai koe, ka taea te tono mō tētahi kaiwhakamāori nō Language Assistance.

He ratonga whakamāori reo koreutu a Language Assistance – Ezispeak mā ngā kiritaki ehara ko te reo Ingarihi tō rātou reo tuatahi. Neke atu i te 180 ngā reo e wātea ana – haere ki ezispeak.nz/languages-we-speak mo te rārangi whānui.

ird.govt.nz

Haere ki tā mātau paetukutuku mō ngā mōhiohio me te whakamahi i ā mātau ratonga, taputapu anō hoki.

- **Takiuru, rēhita rānei ki myIR** – whakahaeretia tō tāke me ngā āheinga tuihono.
- **Ngā tātaitai me ngā utauta** – whakamahia ā mātau tātaitai, puka mahi, taputapu hoki, hei taura, hei tiro i tō tohu tāke, te kimi i ngā rā tuku tāke me te utu tāke, te tātai i tō utunga pūtea taurewa ākongā.
- **Ngā puka me ngā aratohu** – tikina ake ā mātau puka me ngā aratohu.

Kua wareware i a koe tō tuakiri kaiwhakamahi, tō kupuhipa rānei?

Tono tuihonotia ēnei mai i te mata takiuru myIR, ā, ka tukuna atu e mātau ki te wāhitau imēra e puritia ana e mātau mōu.

New Zealand Government